

EXPER

Econ Conference

August 17, 2016

เวลา 09:00 - 16:15 น.

ณ ห้องประชุมภัทรรวมใจ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ความโน้มเอียงจากทางเลือกมาตรฐาน ในการเลือกอาหาร

พัชรสุทธิ สุจิตตานนท์

ศูนย์เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและการทดลอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ร่วมวิจัย

- อ.ดร.นพพล วิทย์วรพงศ์
- รศ.ดร.ธนະพงษ์ โพธิปิติ
- อ.ดร.สันต์ ลัมปัตตะวนิช
- ผศ.ดร.ธานี ชัยวัฒน์
- อ.ดร.พัชรสุทธิ สุจริตตานนท์

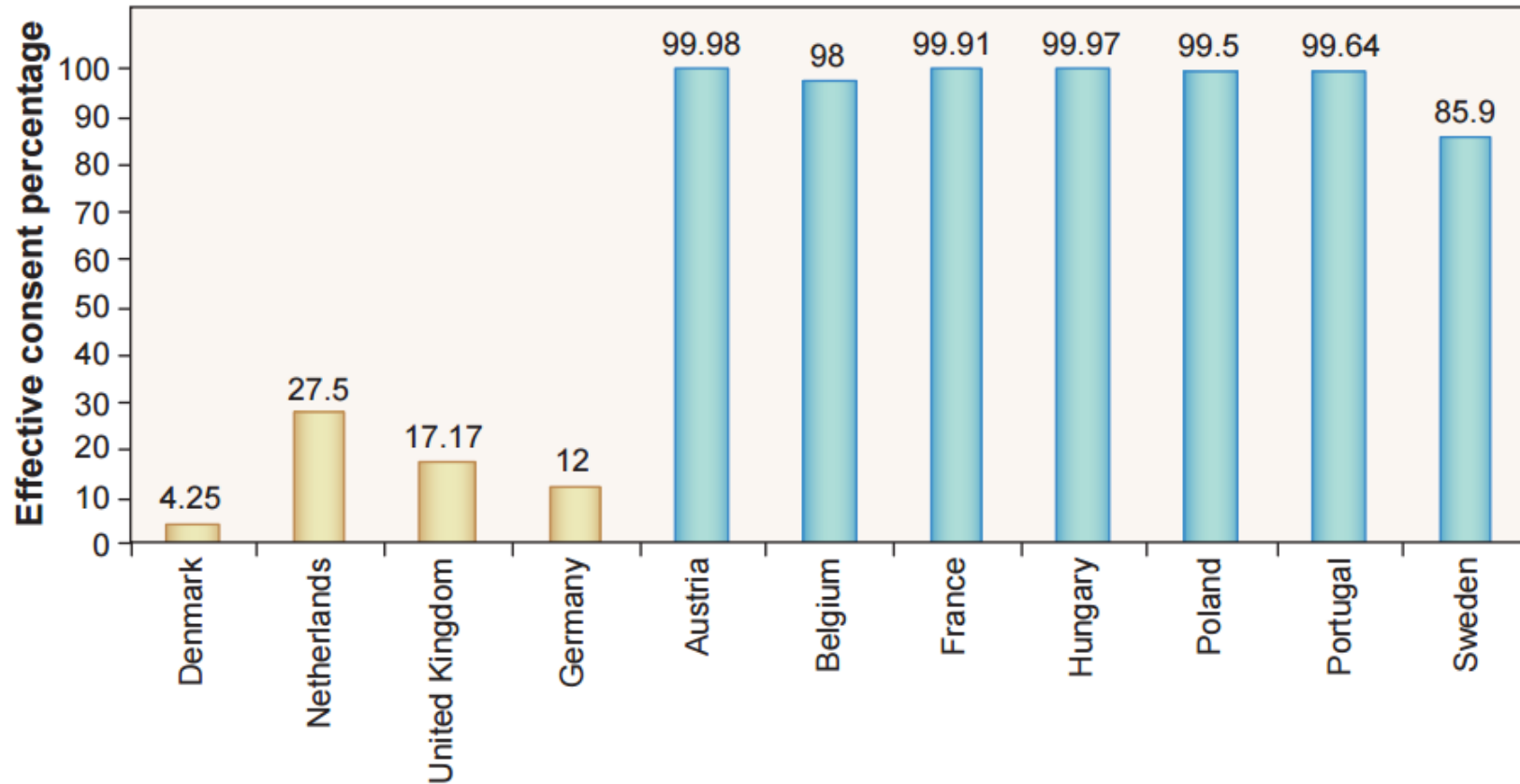
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ผศ.นพ.ธีระ วรธนารัตน์

สำนักงานวิจัยและพัฒนาเพื่อการปรองดองวิจัยสุขภาพสู่การปฏิบัติ

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัตราการบริจาคอวัยวะของประเทศต่าง ๆ

Effective consent rates, by country. Explicit consent (opt-in, gold) and presumed consent (opt-out, blue).

นโยบายที่ใช้ทางเลือกมาตรฐาน

การออมเพื่อการเกษียณ
401(k)

ผู้เข้าร่วมเพิ่มจาก 75% เป็น
85%-95%

การบริจาคอวัยวะ

อัตราการบริจาคเพิ่มขึ้น 25-
30%

การเลือกอาหารจาก
รายการอาหาร

แนวโน้มที่จะเลือกอาหารที่มี
แคลอรีต่ำสูงขึ้น 48%

คำถามวิจัย

- 1) ทางเลือกมาตรฐานส่งผลกับการเลือกอาหารหรือไม่
- 2) ทางเลือกมาตรฐานส่งผลกับอาหารประเภทต่าง ๆ อย่างไร
 - อาหารฟาสต์ฟู้ดและอาหารไทย
 - อาหารจานหลักและเครื่องดื่ม

วิธีการตอบคำถามวิจัย

- ทำการทดลองเชิงเศรษฐศาสตร์เพื่อทดสอบพฤติกรรมลำเอียงจากทางเลือกมาตรฐานในการเลือกอาหาร
- กลุ่มตัวอย่างคือนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพ ฯ

ขั้นตอนการทดลอง

สุ่มเลือกผู้เข้าร่วมการทดลอง

ผู้เข้าร่วมการทดลองเลือกอาหารจาก
เมนูอาหารเพื่อเป็นคำตอบแทน

ผู้เข้าร่วมการทดลองตอบ
แบบสอบถาม

- สุ่มคนเดินผ่านไปมาจากบริเวณร้านอาหาร
- ทำการทดลองสามที่คือ สยามพารากอน ซูพรีมคอมเพล็กซ์ และฟิวเจอร์ปาร์ครังสิต
- ผู้เข้าร่วมการทดลองเลือกอาหารชุดจากเมนูอาหาร
- ชุดอาหารที่เลือกได้มีสี่ชุด
- เมนูอาหารมี 5 แบบซึ่งมีตัวเลือกเหมือนกัน แตกต่างกันที่รูปแบบการใช้ทางเลือกมาตรฐาน
- แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะประชากร ความรู้ทางโภชนาการ และพฤติกรรมการบริโภคอาหาร

เมนูที่ 1: ไม่มีทางเลือกมาตรฐาน

กรณาวงกลมเลือกชุดอาหารที่ต้องการ (กรณารับประทานเฉพาะอาหารที่เลือก)

ชุดที่ 1

ชุดที่ 2

ชุดที่ 3

ชุดที่ 4

คุณค่าทางโภชนาการ	แมคฟิช	แมคไก่
แคลอรี	390	370
ไขมัน	19	17
โปรตีน	17	14
คาร์โบไฮเดรต	38	40

เมนูที่ 2 ถึง 5: มีทางเลือกมาตรฐาน

เมนูที่ 2: แมคฟิชเป็นทางเลือกมาตรฐาน

กรณาวงกลมเลือกชุดอาหารที่ต้องการ (กรณารับประทานเฉพาะอาหารที่เลือก)

☐ ต้องการเปลี่ยนแมคฟิชเป็นแมคไก่

เมนูที่ 3: แมคไก่เป็นทางเลือกมาตรฐาน

กรณาวงกลมเลือกชุดอาหารที่ต้องการ (กรณารับประทานเฉพาะอาหารที่เลือก)

☐ ต้องการเปลี่ยนแมคไก่เป็นแมคฟิช

เมนูที่ 4: น้ำอัดลมเป็นทางเลือกมาตรฐาน

กรณาวงกลมเลือกชุดอาหารที่ต้องการ (กรณารับประทานเฉพาะอาหารที่เลือก)

☐ ต้องการเปลี่ยนน้ำอัดลมเป็นน้ำเปล่า

เมนูที่ 5: น้ำเปล่าเป็นทางเลือกมาตรฐาน

กรณาวงกลมเลือกชุดอาหารที่ต้องการ (กรณารับประทานเฉพาะอาหารที่เลือก)

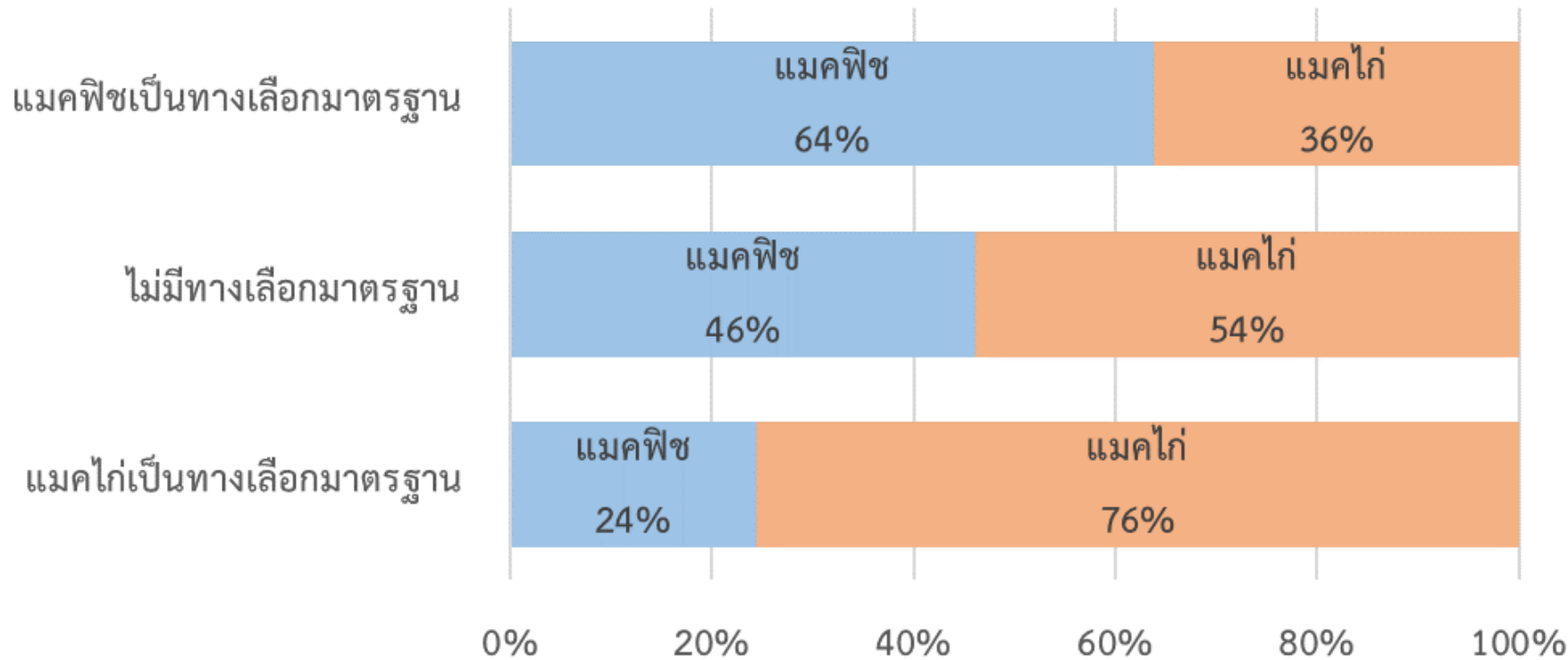

☐ ต้องการเปลี่ยนน้ำเปล่าเป็นน้ำอัดลม

การทดลองที่สยามพารากอน

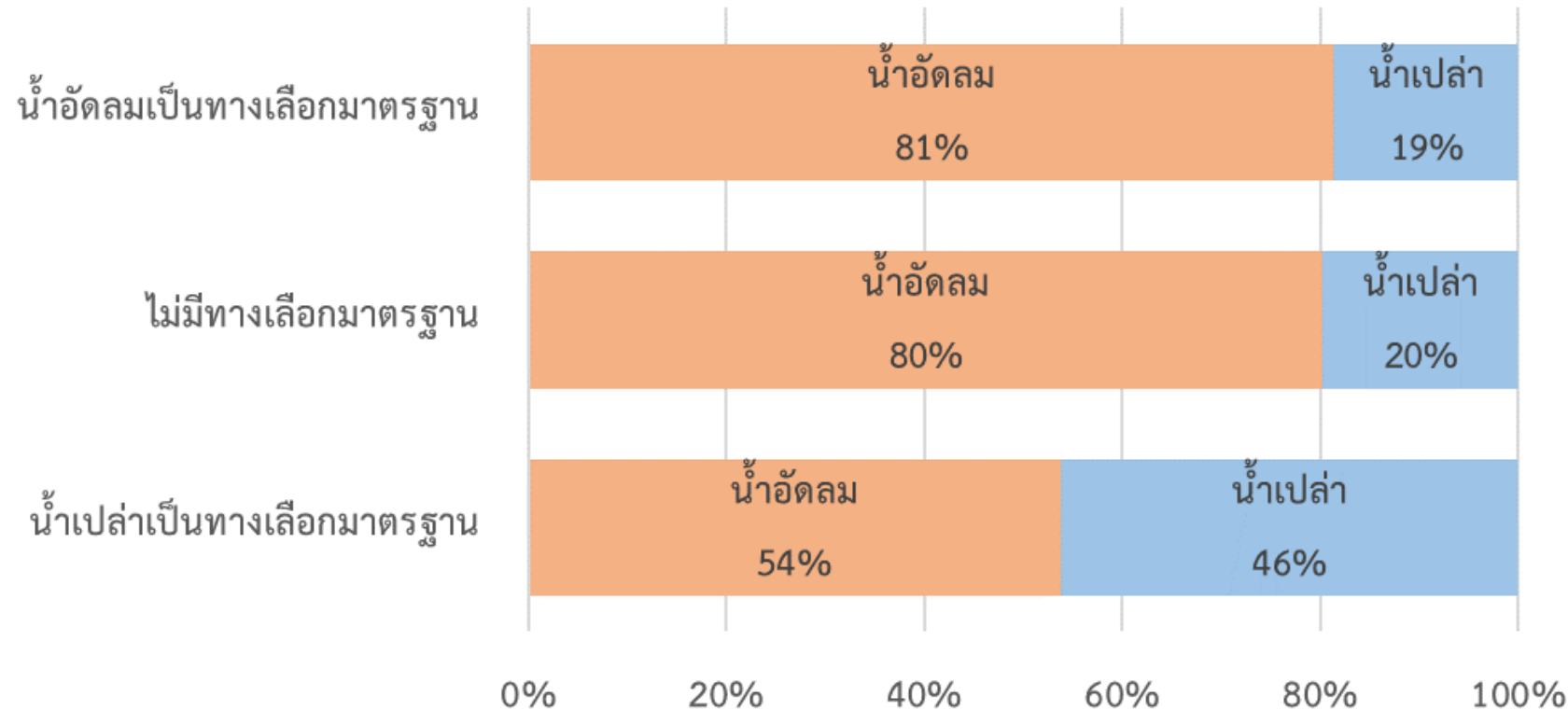
มีพฤติกรรมลำเอียงจากทางเลือกมาตรฐาน ในการเลือกอาหารจานหลัก

Mann-Whitney U-test
และแบบจำลอง Logit ให้
ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกัน

- 1) เมื่อใช้แมคฟิชเป็นทางเลือกมาตรฐาน ตัวอย่างเลือกแมคฟิชมากขึ้น
- 2) เมื่อใช้แมคไก่เป็นทางเลือกมาตรฐาน ตัวอย่างเลือกแมคไก่มากขึ้น

มีพฤติกรรมลำเอียงจากทางเลือกมาตรฐาน ในการเลือกเครื่องดื่ม

Mann-Whitney U-test
และแบบจำลอง Logit ให้
ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกัน

- 1) เมื่อใช้น้ำอัดลมเป็นทางเลือกมาตรฐาน ตัวอย่างไม่ได้เลือกน้ำอัดลมมากขึ้น
- 2) เมื่อใช้น้ำเปล่าเป็นทางเลือกมาตรฐาน ตัวอย่างเลือกน้ำเปล่ามากขึ้น

ทำไมตัวอย่างถึงเลือกแมคฟิชหรือแมคไก่ ทำไมตัวอย่างถึงเลือกน้ำเปล่าหรือน้ำอัดลม

- ประเมินค่าด้วยแบบจำลอง Logit โดยตัวแปรตามคือ
 - ตัวแปรควบคุมด้านการบริโภอาหาร ได้แก่ ความรู้ด้านโภชนาการ (คะแนน 0-3) กำลังลดความอ้วนอยู่หรือไม่ ความตระหนักถึงความสำคัญของการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ (ระดับ 1-5)
 - ตัวแปรควบคุมด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ Body mass index (BMI) เกรดเฉลี่ยและรายได้
 - เมนูอาหารและสถานที่ทำการทดลอง
- เฉพาะเมนูเท่านั้นอธิบายการเลือกอาหารจานหลักหรือเครื่องดื่มได้
- ปัจจัยอื่นรวมถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และความรู้ทางโภชนาการไม่ได้ส่งผลต่อการเลือกอาหารจานหลักหรือเครื่องดื่ม
 - อาจเพราะแมคฟิชหรือแมคไก่มีคุณค่าทางโภชนาการที่คล้ายกัน
 - แต่ปัจจัยทั้งสองก็ไม่ส่งผลกับการเลือกน้ำเปล่าและน้ำอัดลมเช่นกัน

เมนูอาหารเป็นตัวแปรเดียวที่อธิบายการเลือกอาหารหรือเครื่องดื่มได้อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อสรุป: มีพฤติกรรมลำเอียงจากทางเลือกมาตรฐานในการเลือกอาหาร

- ไม่พบว่าความตระหนักถึงความสำคัญของอาหารที่มีประโยชน์และความรู้ด้านโภชนาการส่งผลกับการเลือกอาหาร
 - สอดคล้องกับผลของการศึกษาเรื่อง Information Provision Bias
- สามารถใช้น้ำเปล่าเป็นทางเลือกมาตรฐานเพื่อสะกิดให้คนเลือกน้ำเปล่าแทนน้ำอัดลมในอาหารชุดได้
- งานต่อไปที่จะทำ
 - วิเคราะห์ผลของทางเลือกมาตรฐานในการเลือกอาหารไทยในจุฬาฯ ๔ ธรรมชาติศาสตร์และสวนดุสิต
 - ข้าวมันไก่ vs ก๋วยเตี๋ยวหลอดสวน และ ชาเย็นใส่นม vs น้ำส้มคั้น

ขอบคุณครับ

ภาคผนวก: ผลของการประมาณแบบจำลอง Logit

Variable	McFish dummy		Soda dummy	
	Coefficient	Standard error	Coefficient	Standard error
Menu 2 (McFish)	0.764*	0.328	-0.105	0.396
Menu 3 (McChicken)	-0.983*	0.354	-0.214	0.393
Menu 4 (soda)	0.683*	0.326	0.057	0.407
Menu 5 (water)	-0.346	0.331	-1.331*	0.370
Siam Paragon	0.440	0.262	-0.198	0.279
Supreme Complex	-0.148	0.270	0.719	0.325
Nutrition knowledge	0.124	0.119	-0.027	0.133
Awareness	-0.068	0.144	0.044	0.164
Female	-0.108	0.249	-0.082	0.289
Age	-0.041	0.068	0.002	0.077
BMI	-0.016	0.028	0.049	0.036
On diet	0.095	0.220	-0.214	0.246
Income	0.084	0.116	-0.133	0.129
Health	-0.234	0.162	0.203	0.187
Constant	1.589	1.771	-0.183	2.056
Pseudo R-squared	0.083		0.077	
Obs	401		401	

* Indicates significance at 5% level